

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

*МУСТЕЦА І.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ ДТЕУ*

Запровадження воєнного стану в Україні через агресію Росії, негативно вплинуло на всі аспекти життєдіяльності українців, на розвиток економіки в тому числі і на туристичну галузь. Звичайно події з 24 лютого 2022 року додають напруги та боязнь туристів у плануванні подорожей і візити туристичних точок на теренах нашої країни. Крім того, більшість світових туроператорів встановили обмеження та рекомендації щодо обачності під час вибору туристичного маршруту до України тому необхідно планувати відновлення галузі в післявоєнний період.

Відомо, що світова туристична індустрія почала тільки оговтуватися від наслідків COVID-19. Так, поширення вакцинації сприяло позитивним прогнозам, але в багатьох секторах економіки ситуація змінилася суттєво в негативному напрямку та починаючи з 2020 році туристична індустрія зазнала колосального удару. Глобальне падіння на 73 % означає не просто втрату прибутків (1,3 трлн. доларів за даними Всесвітнього економічного форуму), а й скорочення робочих місць та ВВП в країнах, що найбільше залежать від туристичної галузі [1].

У січні Всесвітня туристична організація ООН (UNWTO) опитала експертів галузі щодо того, коли вони очікують повернення до ситуації 2019 року. Результати опитування наступні, так лише 1 % респондентів припустили, що це станеться у 2021 році, 15 % сподіваються, що відновлення слід очікувати у 2022 році. Найбільше професіоналів ринку (43 %) вважають, що це станеться лише у 2023 році. Ще майже стільки ж (41 %) сподіваються аж на 2024 рік чи більш пізній період [2].

Експерти зазначають, що відкладене відновлення ринку не означає, що він не буде існувати. Навпаки – світовий туризм змінюється, стає більш сталим та інноваційним. В туристичній індустрії впроваджують безконтактні технологічні рішення, роблять більше акцентів на безпеці та дбайливому ставленні до навколишнього середовища. Усе це відносять до тренду, який буде домінувати в процесі відновлення галузі.

Розглянемо досвід зарубіжних країн розвитку туристичної галузі після збройних конфліктів. Наприклад, розвиток туризму в 1990-х роках у Хорватії під час війни припинився, але з 2000 року понад тисяча островів стали інвестиційно привабливими. Туризм в цій країні набув швидких темпів завдяки розвитку авіасполучення, доступних цін на житло, відкриття сучасних готелів та пляжів, відкриття цікавих круїзних маршрутів. Також, про переваги відпочинку на островах Хорватії написано багато публікацій в закордонних виданнях, записано відео презентації та свідчення блогерів. Це дозволило заповнити номерний фонд готелів з червня по вересень майже на 100 %, що позитивно вплинуло на економіку та генерування близько 15 % дохідної частини ВВП Хорватії. Слід відмітити, що у 2017 році країну відвідало 15 мільйонів туристів, а за даними статистичних видань Хорватії до пандемії дохідна частина бюджету країни від туризму зростала на 11 % щорічно.

Збройний конфлікт у Боснії та Герцеговині з 1992-1995 роках негативно вплинув на сферу гостинності, однак з 14 грудня 1995 року передбачено збереження єдиної федеративної держави, що утворює мусульмано-хорватську Федерацію Боснії і Герцеговини та Республіку Сербську. Заходи, які сприяли розвитку туризму дозволили у 2010 році Сараєво віднести в топ-10 міст, яке рекомендували для відвідування відомі туроператори. У 2019 році загальна питома вага вкладу туризму в економіку Боснії та Герцеговини склала 10,5 %. Особливо зацікавляють туристів історичні місця пов'язані із збройними конфліктами, місця руйнувань і битв, сувенірні крамниці з військовими атрибутами, використаними гільзами. Приваблюють туристів старовинні вулиці в османському стилі, затишні кафе та ресторани, музеї, базари.

Кіпр у 1960 роках пережив збройний конфлікт і став незалежним від Великобританії, у 1964 році там розмістився миротворчий контингент ООН і була проведена демаркаційна лінія. Так у 1975 році Кіпр поділено на південну грецьку частину і північну – турецьку частину. Історично склалося, що південна частина у 2004 році прийнята в Європейський союз, а північну частину підтримує Туреччина. Аналізуючи статистичні дані у 2018 році острів відвідала рекордна кількість туристів – 3,8 млн. при населенні в 1,22 млн. жителів. Питома вага вливань в економіку досліджуваної країни склав 18 %, а у 2021 році приріст туристичного потоку в пікові місяці склали до 300 % порівняно з 2020 році. Родзинкою туристичної інфраструктури є наявність великої кількості пляжів з «Блакитним прапором».

Єгипет у 1967-1970 роках перебував у стані війни і лише в 1979 році був підписаний мирний договір, Ізраїль вивів свої війська з Синайського півострова в 1982 році. Туризм в досліджуваній країні розвивається великими темпами, завдяки природним особливостям морського узбережжя, історичними пам'яткам, музеям, новим зірковим готелям. Доля туризму в економіці досліджуваної країни у 2019 році склала 12 %, а туристичний потік склав за сезон майже 15 мільйонів туристів.

Унікальною країною, яка активно розвиває туризм і перебуває у стані війни із Палестиною є Ізраїль. Основними напрямками туризму в цій країні є паломництво, культура і медицина. У 2019 році на туризм припало 6,2 % економіки, туристичний потік склав приблизно 4,5 млн. туристів. Незважаючи на військові дії, туристи охоче відвідують біблійні місця Єрусалиму, відновлюються на курортах Мертвого моря, насолоджуються традиційною кухнею в Тель-Авіві [2].

Підсумовуючи вищевикладене можна відмітити, що потрясіння, які викликають збройні конфлікти, вносять глибокі шрами в туристичний бізнес країн в тому числі і України. Однак, створюється новітня спадщина і постконфліктний туризм. Україна володіє значним потенціалом розвитку туристичної галузі, та врахувавши досвід розглянутих країн може швидкими темпами відновлюватись та приймати туристів.

Література.

1. Туристична галузь: важкий шлях до відновлення
URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/05/21/674127/>
2. World Tourism Organization URL: <https://twitter.com/UNWTO>
3. Повстали з руїн. Які країни після війни стали популярними у туристів
URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/-1647724135.html>

ESG-КОНЦЕПЦІЯ В ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ПАНЬКІВ М.М., к.і.н.,

УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

В сучасних умовах ESG-принципи економіки, які повністю відповідають концепції сталого розвитку, поділяють та активно використовують у своїй діяльності багато підприємств з різних галузей.